

Декамерон одного села

Марія Лішнянська

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

Передмова

Однією із найбільш характерних рис літературного життя Південної Волині кількох останніх десятиліть стало «поетичне краєзнавство». Підвалини цього явища були закладені ще новелами та романом «Волинь» Уласа Самчука, проте остаточно воно оформилось у вісімдесятих роках минулого століття. Серед знаних ширшому читацькому загалу авторів, які віддали данину цьому жанру, варто назвати Георгія Петрука-Попика і Григорія Дем'янчука, Степана Бабія і Євгена Шморгуна, Олександра Ірванця і Петра Сороку.

З виходом у світ циклу новел Марії Лавренюк «Декамерон одного села» скарбниця волинського «поетичного краєзнавства» поповнюється ще одним коштовним придбанням. Втім, ця книга обіцяє стати цікавою не тільки жителям одного регіону. Крізь позірну приземленість авторка циклу відображає теми і проблеми, важливі й потрібні читаючому загалу усієї України.

І робить це свіжо і самотньо. У ряді відгуків, які з'явилися після дебюту Марії Лавренюк в пресі та на літературних сайтах, її назвали і «онучкою Стефаника» і «Камаєвим у спідниці». Але, як усяке порівняння, ці співставлення відображають тільки частину самостійного творчого феномену. Характерними рисами письма Марії я б визначив здатність бачити надзвичайне у буденному і вміння знаходити точки дотику непомітного.

Зокрема, стилістику «Декамерону» можна назвати цілком традиційною, проте спирається вона на цілком сучасні, стрімкі принципи створення образу і передачі сюжету, при таманні скоріше кінодраматургії, аніж звичній прозі. Вже перші штрихи кожної новели повністю занурюють читача у її світ. Незалежно від часу дії, означеного в кожному тексті тонкими, але точними деталями, для нас події відбуваються «тут і зараз», тримаючи в емоційній напрузі до фіналу, несподіваного на перший погляд, проте глибоко

вмотивованого і тому цілком закономірного.

Захоплює й емоційна поліфонія більшості новел циклу. З одного боку я б наважився охарактеризувати звучання «Декамерону одного села» як суворий реалізм. Один із лейтмотивів збірки – це спокійний сум, який можна вважати, вибачайте за модне словечко, ментальним прокляттям волинського села. Сум цей несуть із собою не тільки світові війни та революційні катаклізми. Автору сумно і через те, що чоловіки не розуміють ні своїх жінок, ні дітей, коли вони ладні продати свою «кращу половину» за кілька мішків збіжжя («Продаж»), а жінки заради розваги, чи, скоріше, розради скачуть по дурному з чужим чоловіком у «гречку», точніше в солому («Гламур в соломі»). І потрібно довести ситуацію до трагічного абсурду («Справна») чи абсурду трагікомічного («Гербова печатка»), щоб стіна між обома статями чи батьками й дітьми почала потроху зникати.

Найбільше мене вразило оповідання «Супроти смерті». Тут спокійно, знову ж таки – без надриву, на прикладі однієї сім'ї показаний трагізм ситуації, в якій опинилося волинське село під час Другої світової війни. І водночас, незважаючи на трагічний контекст, оповідання є оптимістичним. Бо тут глибоко людське допомагає здолати смерть.

І це – другий лейтмотив збірки. Показуючи життя, яким воно було й залишається, автор не втомлюється нагадувати нам про те, яким воно повинне бути. Випадок нечастий у сучасній «жіночій прозі»: Марія хоч трошки, та любить усіх своїх героїв. Навіть тих, кого не люблять її головні героїні. Більшість новел завершуються таким собі гепі ендом, коли добро перемагає зло, а правда – кривду. І хай цей гепі енд теж часом не вельми веселий, все ж він вселяє надію: волинське село, попри всі свої проблеми, має шанс на виживання.

Однією з передумов цього може служити і той добрий гумор, яким щедро приправлені новели. Без глузування, з людяною, хіба трошки іронічною, посмішкою авторка показує нам і зворотню сторону історичних подій, які не так давно пафосно й однозначно іменувалися героїчними («Джерело Революції»), і мелодраматичні перипетії власної юності, що припала на добу перших серіалів і тотального дефіциту («Плаття»). Окремі фрази з новел цього циклу мають усі шанси відірватися від оригіналу і крилато полинати у фольклорний вжиток.

Втім, не хочу позбавляти читача радості відшукати їх для себе самотійно. Книгу, яку Ви тримаєте в руках варто відкрити, щоб прочитати.

І придбати, щоб перечитувати.

Петро Кралюк,

член НСПУ, доктор філософських наук

• • •

Далі — у повній книжці «Декамерон одного села».

nashaknyga.com.ua